

Introducció i taller pràctic: el periodisme de dades en les redaccions periodístiques

Dirigit a: Associació Catalana de la Premsa Comarcal

Presentació del tema

Dos canvis significatius marquen les últimes etapes en l'evolució d'internet. Les transformacions han propiciat l'emergència d'un ecosistema digital d'informació infinita disponible pels usuaris que possibilita un nou tipus de construcció d'històries i una nova organització del treball periodístic. La possibilitat de què l'usuari sigui un desenvolupador autònom de continguts i un generador de dades que es publiquen de forma instantània a través de plataformes d'intercanvi d'informació -amb una empremta digital que marca tendències, modes i estratègies de màrqueting-, com les xarxes socials, i la instauració gradual de l'internet de les coses, que permet que els objectes i els dispositius tecnològics rebin i transmetin infinitat de dades a múltiples llocs i receptors, són les condicions naturals de la conformació d'un tsunami de dades que circulen diàriament, de forma ininterrompuda, i que defineixen una línia de treball periodístic que trenca amb les formes tradicionals de la pràctica individualitzada del reporter, així com amb aspectes identitaris i estructurals de la relació entre el periodista i les seves fonts.

El treball i la construcció d'històries suposen, però, una oportunitat per marcar una diferenciació en el producte informatiu que es genera en les redaccions i que respon a les lògiques de la interacció, de la profunditat i de la hipertextualitat del missatge periodístic a internet. Les noves tecnologies obliguen a l'adaptació i aprenentatge constant del periodista. A les ja tradicionals competències periodístiques se sumen altres habilitats que poden ajudar a configurar perfils específics de treball. El professional de la informació es troba davant d'un nou repte que l'obliga a interessar-se per les dades, per la seva gestió i per desenvolupar una capacitat per trobar-hi històries periodístiques noticiables i atractives. La generació del Big Data obliga el professional a ser capaç de fer servir grans quantitats d'informació i a desenvolupar les competències i habilitats necessàries per utilitzar la informació disponible en els seus diversos rols de defensor de la transparència, de denunciador de la corrupció i de protector de la cultura democràtica.

Objectius del curs

Realitzar una introducció al concepte del periodisme de dades, a la informació oberta i al *data science* com una tendència en la generació de la informació i un camí per a la generació de valor afegit als processos informatius.

Presentar casos exemplars de periodisme de dades estructurades a partir de redaccions locals o regionals.

Realitzar una sèrie de pràctiques sobre un cas concret que permeti als participants del curs adquirir competències en l'ús i gestió d'aplicacions per recollir, transformar, analitzar i presentar la informació.

Apropar els periodistes algunes eines pràctiques per generar autònomament informació estratègica a partir d'informació desestructurada.

Fomentar en els participants el valor de les dades lliures disponibles a internet com a font d'històries periodístiques d'interès i amb un alt marge de diferenciació com a producte periodístic de qualitat.

Metodologia

El curs es desenvoluparà des d'una metodologia completament pràctica, amb sessions de treball dirigit sobre l'ús de les eines específiques. El curs es realitzarà a partir d'un cas específic que serà desenvolupat d'acord a les fases que componen el procés d'un projecte de periodisme de dades.

Estructura del curs

Horari	Activitat	Metodologia
10.00 – 10.15	Presentació del curs	
10.15 – 10.45	El periodisme de dades: introducció	Conversa dirigida
10.45 – 11.15	Presentació d'exemples d'èxit	Taller pràctic - Conversa
11.15 – 12.30	Taller. Part 1. L'extracció de les dades: darrere les petjades de la història periodística	Taller pràctic dirigit
12.30 – 12.45	Pausa – Cafè	
12.45 – 14.15	Taller. Part 2. La neteja de dades: trobar la història periodística	Taller pràctic dirigit
14.00 – 16.00	Pausa – Dinar	
16.00 – 17.30	Taller. Part 3. Anàlisi de les dades: la història periodística	Taller pràctic dirigit
17.30 – 19.00	Taller. Part 4. Presentació de les dades: la història visualitzada	Taller pràctic dirigit

Periodistes participants

Es tracta d'un taller pràctic, el nombre màxim de participants ha de ser de 25 persones.

Equip docent que dissenya i desenvolupa la proposta

Camilo Cristancho Mantilla

PhD en Ciència Política per la UAB. Expert en investigació aplicada de Big Data sobre protesta social i en metodologies d'anàlisi quantitatives. Especialista en anàlisis estadístiques basades en enquestes i dades derivades dels Social Media i empremtes digitals.

Jorge Luis Salcedo Maldonado

PhD en Ciència Política per la UAB. Especialista, analista i investigador en l'obtenció, processament i anàlisi de dades socials, comercials i polítiques d'internet. Ha estat docent i investigador de l'IGOP, de l'Oxford Internet Institute, del CCCB, de la UAB i de la UOC.

Marjorie Grassler

Candidata a doctora en Comunicació i Periodisme per la UAB. Especialista en la història del periodisme de dades i en les competències professionals orientades a la pràctica del *data driven*. És periodista i historiadora. Ha exercit com a periodista a França i Espanya.

Santiago Giraldo Luque

PhD en Comunicació i Periodisme per la UAB. Professor de la Universitat de Vic i de la UAB. Especialista en producció periodística, periodisme multimèdia i gestió de continguts i històries digitals.